

Program Europske unije za Hrvatsku

IPA Komponenta IV – Razvoj ljudskih potencijala

Projekt „Umrežavanje, obrazovanje i podizanje konkurentnosti za više boljih poslova – NEC“

PRIJEDLOG LOKALNO SPECIFIČNIH MJERA AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

**Preporuke za lokalno specifične mjere
za zapošljavanje u Osječko-baranjskoj županiji**

Projekt financira Europska unija

SADRŽAJ:

1. Uvod	2
2. Pravni okvir i strateška usklađenost	4
3. Analiza stanja gospodarstva Osječko-baranjske županije	5
4. Analiza tržišta rada	14
5. Analiza ankete poslodavaca	17
6. Mjere za zapošljavanje	18
7. Preporuke za lokalno specifične mjere aktivne politike zapošljavanja u Osječko - baranjskoj županiji	29
8. Radna skupina	35
9. Zaključak – kratki sažetak	36

1. UVOD U PREPORUKE LOKALNO SPECIFIČNIH MJERA ZAPOŠLJAVANJA OBŽ-a

Osječko-baranjska županija jedan je od osnovnih nositelja razvoja regije, ali ujedno i jedan od predvodnika prema broju nezaposlenih na području cijele Republike Hrvatske. Nakon mnogobrojnih istraživanja tržišta rada na tom području zaključeno je da više nije problematičan nedostatak određene strukture potencijalnih zaposlenika, nego se pojavljuje velik problem nemogućnosti zapošljavanja već postojećega, vrlo raznolikoga i širokog kadra.

Promatrajući nedostatke na tržištu rada, Hrvatski zavod za zapošljavanje Područna služba Osijek osmislio je projekt nazvan Umrežavanje, osposobljavanje i podizanje konkurentnosti za više boljih poslova koji financira Europska unija, i to iz pretpriputnog IPA programa, IV. komponente - Razvoj ljudskih potencijala u sklopu natječaja za darovnice projekta „Lokalna partnerstva za zapošljavanje – faza 3“. Ukupna je vrijednost projekta 99.675,65 eura, a Europska ga unija financira iznosom od 80.478,12 eura.

Darovnica za projekt potpisana je 26. siječnja 2010. godine, a partneri na projektu su: Hrvatska udruga poslodavaca - Regionalni ured Osijek, BIOS Poduzetnički inkubator d.o.o., Udruženje za mir i ljudska prava BARANJA i Pučko otvoreno učilište Osijek.

S obzirom na velik broj nezaposlenih, Osječko-baranjska županija treba inovativne i konkretne mjere i programe kojima bi se povećala zapošljivost, ojačalo lokalno gospodarstvo i smanjila visoka stopa nezaposlenih. Veze i protok informacija između lokalnih poslodavaca postoje. Međutim, nisu dovoljno jake.

Problem je i činjenica da još nije donesen plan utjecaja na nacionalnu vlast da prihvati razlike i donese strategiju koja uključuje različitost regija na području Republike Hrvatske.

Mali i srednji poduzetnici Osječko-baranjske županije nemaju ni vremena ni mogućnosti za razvoj ljudskih potencijala te upravljanje njima. Nakon istraživanja koje je uz svoje partnere provela Područna služba Osijek Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje, utvrđeno je da se većina poslodavaca koristi određenim alatima upravljanja ljudskim potencijalima poput planiranja zapošljavanja, etičkih kodeksa, uvođenja novih zaposlenika u posao i sl. Međutim, najveći je problem pri zapošljavanju toga kadra činjenica da poslodavci uglavnom rabe samo neke među zaokruženom cjelinom svih alata upravljanja ljudskim resursima.

Mnogi poslodavci smatraju da su za upravljanje ljudskim potencijalima sami odgovorni, ali im trebaju nova znanja iz komunikacijskih vještina, motivacije te edukacije zaposlenika. Jačanje maloga i srednjeg poduzetništva putem specifičnih mjera edukacijskih programa podići će njihovu konkurentnost na otvorenom tržištu te prouzročiti otvaranje novih prilika za poslove i pridonijeti smanjenju nezaposlenosti u Osječko-baranjskoj županiji.

S obzirom na navedenu situaciju, cilj je projekta popraviti stanje na tržištu rada te upoznati poslodavce s osnovama upravljanja ljudskim potencijalima. Istodobno, projektom se želi utjecati na donošenje lokalno specifičnih mjera aktivne politike zapošljavanja kojim bi se potaknuo razvoj županije.

Glavni su zadaci projekta osnivanje radne skupine koja bi tijekom 10 susreta trebala donijeti zaključke i preporuke lokalno specifičnih mjera zapošljavanja. Koordinator je te radne skupine Hrvatska udruga poslodavaca, a skupina se sastoji od petnaestak predstavnika socijalnih partnera na tržištu rada (udruga, jedinica lokalne i regionalne samouprave, sindikata, škola, ustanova za obrazovanje odraslih, komora, zavoda za zapošljavanje i dr.). Radna će skupina djelovati i putem internetske stranice projekta www.lokalnemjere.eu na kojoj se nalazi forum za razmjenu informacija o tržištu rada i ostalim pitanjima vezanima za zapošljavanje i razvoj ljudskih potencijala.

Istodobno, cilj je osmisлити i verificirati program osposobljavanja malih i srednjih poduzetnika za upravljanje ljudskim potencijalima. U planu je odabir 50 polaznika iz skupine malih i srednjih poduzetnika (vlasnika ili njihovih zaposlenika) koji će slušati

predavanja te polagati ispit iz verificiranog programa te na kraju dobiti certifikat za stručnjaka u upravljanju ljudskim potencijalima. Polaznici programa osposobljavanja upoznat će metodologiju upravljanja ljudskim potencijalima u malim i srednjim tvrtkama koja uključuje osnovnu skupinu alata za selekciju i zapošljavanje, motivaciju i evaluaciju zaposlenika, usavršavanje i razvoj, sustav nagrađivanja i obrazovanja tijekom rada te osnove komunikacijskih vještina i pregovaranja u svrhu rješavanja problema u tvrtkama s manje od 250 zaposlenih.

Program osposobljavanja obuhvaća sljedećih 8 modula putem kojih polaznici usavršavaju svoje vještine.

1. Selekcija i zapošljavanje
2. Motivacija zaposlenika
3. Pravna osnova zapošljavanja
4. Evaluacija, napredovanje i nagrađivanje
5. Institucije koje pomažu pri zapošljavanju
6. Sustavno obrazovanje zaposlenika
7. Rješavanje sukoba i pregovaranje
8. Komunikacijske i upravljačke vještine

Projekt će obuhvatiti i mnoge druge aktivnosti među kojima valja istaknuti uvodnu i završnu konferenciju na kojima će se raspravljati o lokalnim mjerama zapošljavanja te izmjenjivati iskustva u upravljanju ljudskim potencijalima.

Jedan od partnera Područne službe Osijek Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na tom projektu, Hrvatska udruga poslodavaca - Regionalni ured Osijek, bit će koordinator svih aktivnosti na projektu i spona između lokalnih poslodavaca i ostalih tijela projekta. Pučko otvoreno učilište Osijek zaduženo je za izradu, verificiranje te osposobljavanje polaznika iz skupine malih i srednjih tvrtki. Na projektu sudjeluju i BIOS poduzetnički inkubator čija je uloga provesti anketu među lokalnim poslodavcima o njihovu doživljaju stanja na tržištu rada te zadovoljstvu mjerama zapošljavanja u Osječko-baranjskoj županiji te udruga Baranja kao predstavnik nevladina sektora koji pruža potporu u provedbi projekta.

Na kraju valja istaknuti da je brošura usmjerena povećanju svijesti svih sudionika na tržištu rada i šire o postojanju regionalnih specifičnosti Osječko-baranjske županije te o potrebi za izradom regionalno specifičnih mjera aktivne politike zapošljavanje i o potrebi za sukladnim financijskim alokacijama tih mjera.

2. PRAVNI OKVIR I STRATEŠKA USKLAĐENOST

Vlada Republike Hrvatske donosi nacionalne akcijske planove zapošljavanja, a Zavod za zapošljavanje i ostale mjerodavne pravne osobe provode mjere za poticanje zapošljavanja koje se temelje na tom planu. Kako bi se pratila provedba akcijskog plana zapošljavanja, Vlada osniva povjerenstvo sastavljeno od socijalnih partnera, mjerodavnih ministarstava i ostalih interesnih skupina koje djeluju na tržištu rada. Predsjednik tog povjerenstva je ministar mjerodavan za rad, odnosno, ako je on spriječen, državni tajnik za rad. Mjere aktivne politike u zapošljavanju koje provodi Zavod za zapošljavanje te uvjete i način korištenja sredstava za provođenje tih mjera godišnje utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

Zajednički memorandum o prioritetima politika zapošljavanja (JAP) potpisan je između Vlade Republike Hrvatske i Opće uprave za zapošljavanje, socijalna pitanja i jednake mogućnosti Europske komisije s ciljem pripreme Republike Hrvatske za sudjelovanje u metodi otvorene koordinacije na području zapošljavanja. Taj dokument analizira gospodarsko stanje, situaciju na tržištu rada, politiku zapošljavanja te utvrđuje izazove i predlaže prioritete djelovanja.

Provedbene mjere iz nadležnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje (potpore za zapošljavanje, potpore za usavršavanje i ostale mjere HZZ-a) utemeljene su na člancima 34. – 36. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN, broj 80/08).

Dosadašnje mjere aktivne politike zapošljavanja koje su sadržane u Nacionalnom planu za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010. godinu utemeljene su na Zajedničkom memorandumu o prioritetima politika zapošljavanja (JAP) koji je pripremljen u sklopu pretpriprustne strategije EU za RH na području zapošljavanja i socijalnog uključivanja.

Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja 2011./2012. nastavak je aktivnosti sadržanih u Nacionalnom planu za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010. godinu te slijedi strateške ciljeve i mjere uz odgovarajuće provedbene aktivnosti.

Prema Zakonu o regionalnom razvoju, cilj je politike regionalnog razvoja pridonijeti gospodarskom rastu i razvoju Republike Hrvatske, sukladno načelima održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućivati jačanje konkurentnosti i realizaciju vlastitih razvojnih potencijala.

Početak 2011. godine u Osječko-baranjskoj županiji donesena su dva bitna strateška dokumenta, a to su: Županijska razvojna strategija Osječko-baranjske županije 2011. – 2013. i Strategija razvoja ljudskih potencijala Osječko-baranjske županije 2011. – 2013. Bitno je istaknuti da su prijedlozi tih mjera u skladu s tim strategijama. Strategija razvoja ljudskih potencijala ističe mjeru 1.1., a to je potpora razvoju poticajnih mjera zapošljavanja; usklađivanje ponude i potražnje tržišta rada u kojoj je posebno naglašeno razvijanje mjera koje su namijenjene rješavanju problema nezaposlenosti u toj županiji.

Prijedlog lokalno specifičnih mjera aktivne politike zapošljavanja utemeljen je na navedenom Zajedničkom memorandumu o prioritetima politika zapošljavanja i na IPA Operativnom programu za razvoj ljudskih potencijala. U oba se dokumenta ističe problem regionalnih razlika koje dovode do potrebe stvaranja posebnih lokalnih mjera i programa aktivne politike tržišta rada. Ako se oslušuju regionalne razlike, više novca treba uložiti u tzv. manje razvijene regije, tj. regije-županije Republike Hrvatske s visokom stopom nezaposlenosti, velikim brojem evidentiranih nezaposlenih te niskom stopom zaposlenosti.

3. ANALIZA STANJA GOSPODARSTVA OBŽ-a, UZ POSEBAN NAGLASAK NA RAZLIKAMA PREMA VELIČINI PODUZETNIKA

3.1. Razlikovanje poduzetnika prema veličini

Prema Zakonu o računovodstvu (NN 109/07), poduzetnici se svrstavaju u male, srednje i velike poduzetnike, ovisno o pokazateljima utvrđenima zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijska izvješća, prema sljedećim uvjetima: iznos ukupne aktive, iznos ostvarenih prihoda i prosječan broj radnika tijekom poslovne godine.

Struktura poduzetnika prema obilježjima veličine poduzetnika uvelike se promijenila u 2006. godini, u usporedbi s 2005. i prethodnim godinama, zbog izmjene kriterija za određivanje veličine poduzetnika u novom Zakonu o računovodstvu kojim su ti kriteriji približeni onima u EU. Velikih i srednjih poduzetnika manje je nego u prethodnim godinama. Međutim, bez obzira na promjene kriterija, mali su poduzetnici bili dominantni u strukturi poduzetnika tijekom svih promatranih godina. U 2010. godini veliki su poduzetnici činili 0,6%, srednji 2%, a mali 97,4% svih poduzetnika OBŽ-a.

Kretanje broja aktivnih poduzetnika OBŽ-a prema veličini

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Veliki	35	33	41	51	56	62	23	25	23	22	23
Srednji	140	148	137	137	140	154	92	95	78	86	73
Mali	2.843	2.724	2.717	2.958	2.930	3.009	3.200	3.415	3.335	3.271	3.471
Ukupno	3.018	2.905	2.895	3.146	3.126	3.225	3.315	3.535	3.326	3.379	3.567

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Donošenjem Zakona o poticaju razvoja malog gospodarstva (NN 29/02 i 63/07) utvrđena je definicija i kriteriji za razlikovanje subjekata maloga gospodarstva, pa prema zakonu razlikujemo mikro, male i srednje subjekte malog gospodarstva.

Malo gospodarstvo čine subjekti koji:

- prosječno na godinu zapošljavaju manje od 250 radnika
- u poslovanju su neovisni
  - o ostvaruju ukupni godišnji promet do 60 milijuna kuna ili imaju zbroj bilance ako su obveznici poreza na dobit, odnosno imaju dugotrajnu imovinu ako su obveznici poreza na dohodak u vrijednosti do 30 milijuna kuna.

Mikrosubjekti maloga gospodarstva su pravne i fizičke osobe koje prosječno na godinu zapošljavaju manje od 10 radnika; **mali subjekti maloga gospodarstva** su oni koji na godinu prosječno imaju manje od 50 zaposlenih radnika, ostvaruju ukupni godišnji promet do 16 mil. kuna ili imaju zbroj bilance ako su obveznici poreza na dobit, odnosno imaju dugotrajnu imovinu ako su obveznici poreza na dohodak u vrijednosti do 8 milijuna kuna. **Srednji subjekti maloga gospodarstva** su pravne i fizičke osobe čiji je godišnji prosječni broj radnika, ukupni godišnji promet ili zbroj bilance, odnosno dugotrajna imovina viša od brojčanih pokazatelja utvrđenih za male subjekte maloga gospodarstva.

3.2. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika OBŽ-a

(u milijunima kuna)

Promatrani pokazatelji	Godina						
	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Broj poduzetnika	3.129	3.225	3.315	3.535	3.326	3.379	3.567
Ukupni prihodi	19.699	22.654	23.749	26.195	28.213	23.356	21.933
Ukupni rashodi	19.771	22.006	23.328	25.469	27.574	23.626	22.909
Dobit	799	1.099	972	1.011	925	754	565
Gubitak	871	591	704	472	468	1.140	1.638
Konsolidirani financijski rezultat	-137	508	269	538	457	-386	-1.073
Broj zaposlenih	43.213	43.099	45.542	49.205	46.196	44.125	39.788

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ako promatramo broj poduzetnika, ostvarene ukupne prihode i rashode te broj zaposlenih, vidljiv je kontinuiran uzlazni tren u razdoblju od 2005. do 2007. godine. U 2008. godini trend rasta gospodarskih kretanja u županiji se zaustavlja. Potkraj 2008. pojedini pokazatelji upućuju na pad poslovanja, a taj se trend nastavlja i u 2009. i 2010. godini.

Pozitivan je konsolidirani financijski rezultat prvi put nakon nekoliko uzastopnih godina zabilježen 2005. godine. Međutim, nema kontinuitet, već su svake godine vidljivi padovi i porasti.

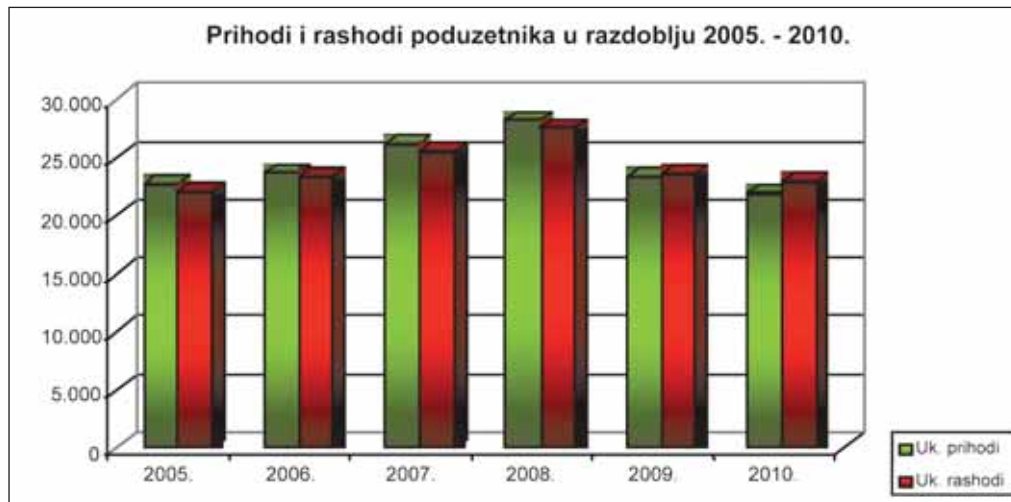
U 2006. godini konsolidirani financijski rezultat iznosio je neznatno više od polovice iznosa ostvarenoga 2005. godine. (Razlog je tomu brži rast rashoda nego prihoda te smanjenje ukupno ostvarene dobiti i rast ukupnoga gubitka).

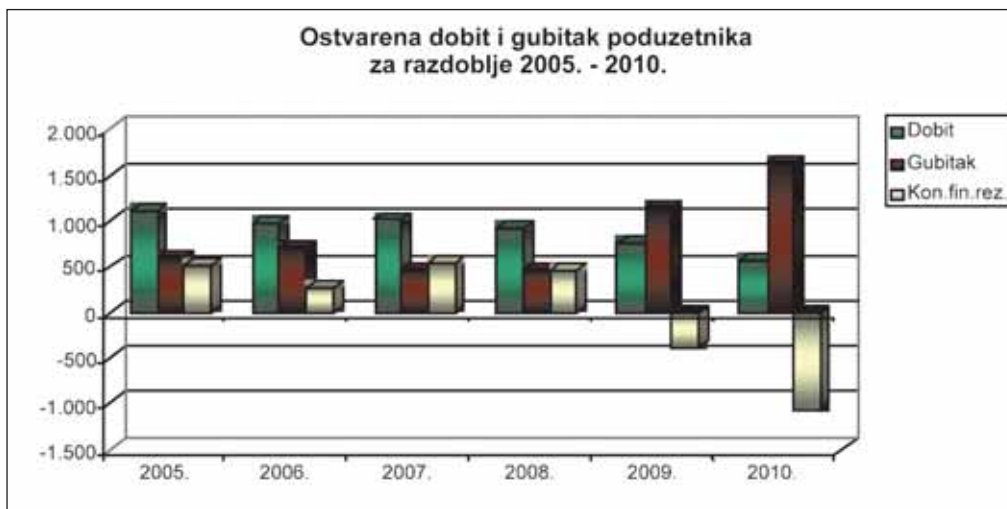
U 2007. godini konsolidirani je financijski rezultat udvostručen u odnosu prema prethodnoj godini. (Ukupni su prihodi rasli brže od rashoda, dobit je također porasla, a gubitak je bio u padu).

2008. godinu obilježilo je i smanjenje broja poduzetnika u OBŽ-u i smanjenje broja zaposlenih. Iako su ukupni prihodi i u toj godini zabilježili rast, dobit i konsolidirani financijski rezultat bili su manji u odnosu prema prethodnoj godini. Dobit je bila manja za 8,5%, a konsolidirani financijski rezultat za 15% u odnosu prema 2007. godini.

U 2009. godini, iako je povećan broj poduzetnika (za 1,6%), svi ostali relevantni pokazatelji doživjeli su pad: ukupan prihod (za 17,2%), rashod (za 14,3%) dobit (za 18,5%) i broj zaposlenih za (4,5%). Gubitak je u odnosu prema prethodnoj godini povećan za 75,5% pa je prvi put nakon 2004. godine ostvaren negativan konsolidirani financijski rezultat u iznosu od 386 mil. kn.

U 2010. godini nastavlja se trend negativnih pokazatelja iz 2009. I u toj je godini povećan broj poduzetnika, ali su svi ostali pokazatelji u padu. Ukupni su prihodi pali za 5,8%, rashodi za 3%, a broj zaposlenih smanjen je za 9,8%. Dobit je pala 25%, a gubitak je porastao 43,7% pa je negativan konsolidirani financijski rezultat u odnosu prema prethodnoj godini uvećan gotovo 2,8 puta.

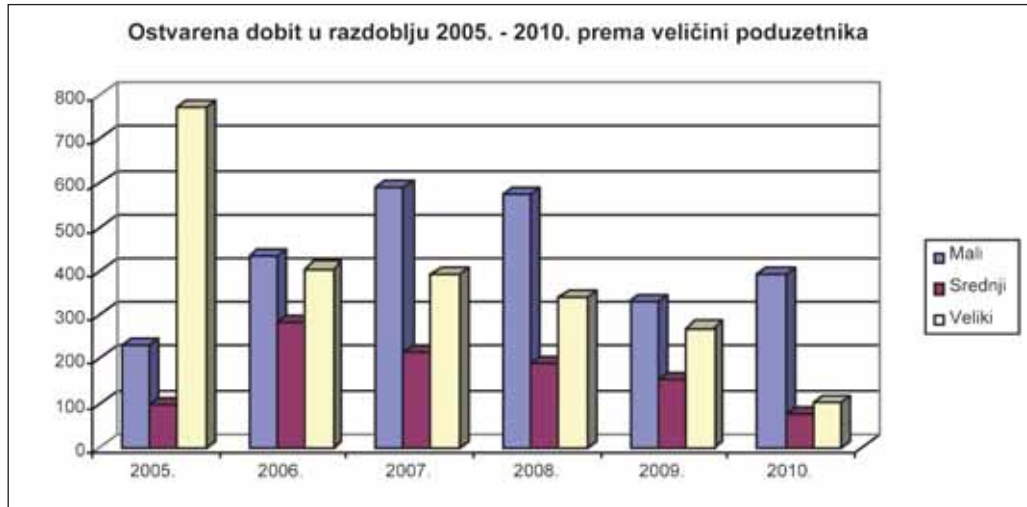
S obzirom na kretanje dobiti i gubitka, u posljednje je tri godine vidljiv trend rasta gubitka i pada dobiti. Najveća je zabilježena dobit u promatranim godinama bila 2005., a najveći gubitak 2010. godine. Najveća je pozitivna razlika između dobiti i gubitka zabilježena 2007., a negativna 2010. godine.

3.3. Pokazatelji poslovanja poduzetnika prema veličini

Malo gospodarstvo čini vrijedan dio ukupnoga gospodarstva OBŽ-a, što je vidljivo iz podataka o njihovu udjelu u ukupnom broju poduzetnika, ali i udjelu u financijskim pokazateljima.

Ostvarena dobit

Godina	Ostvarena DOBIT poduzetnika (u milijunima kuna)			
	mali	srednji	veliki	ukupno
*2005.	234	96	769	1.009
2006.	434	284	405	1.124
2007.	592	215	392	1.199
2008.	575	190	342	1.107
2009.	330	154	270	754
2010.	390	74	101	565

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK ŽK Osijek

Veliki su poduzetnici najveću dobit ostvarili 2005. godine, nakon čega je vidljiv kontinuirani silazni trend iz godine u godinu. Dobit ostvarena u 2010. godini iznosila je samo 13% one iz 2005. koja je za velike poduzetnike bila najbolja.

Srednji su poduzetnici u promatranom petogodišnjem razdoblju također doživljavali oscilacije u ostvarenoj dobiti. Za razliku od velikih poduzetnika, oni su najlošije rezultate imali 2005., a najbolje 2006. godine. Dobit ostvarena u 2010. godini čini 26% dobiti ostvarene 2006., koja je za srednje poduzetnike bila najbolja.

Mali su poduzetnici pri ostvarivanju dobiti najprije bilježili uzlazni, a zatim silazni trend. Kao i srednji poduzetnici, najlošije su rezultate ostvarili 2005., a najbolje 2007. godine. U 2008. godini dobit je pala za 3%. No, taj je pad mnogo izraženiji u srednjih (11,6%) i velikih poduzetnika (12,8%). Dobit ostvarena u 2009. godini iznosila je 56% dobiti ostvarene u 2007., koja je bila najbolja za male poduzetnike. Međutim, 2010. ponovo je vidljiv uzlazni trend, pa je ostvarena dobit za 30% viša nego prethodne 2009. godine., koja je nakon 2005. bila najlošija za male poduzetnike.

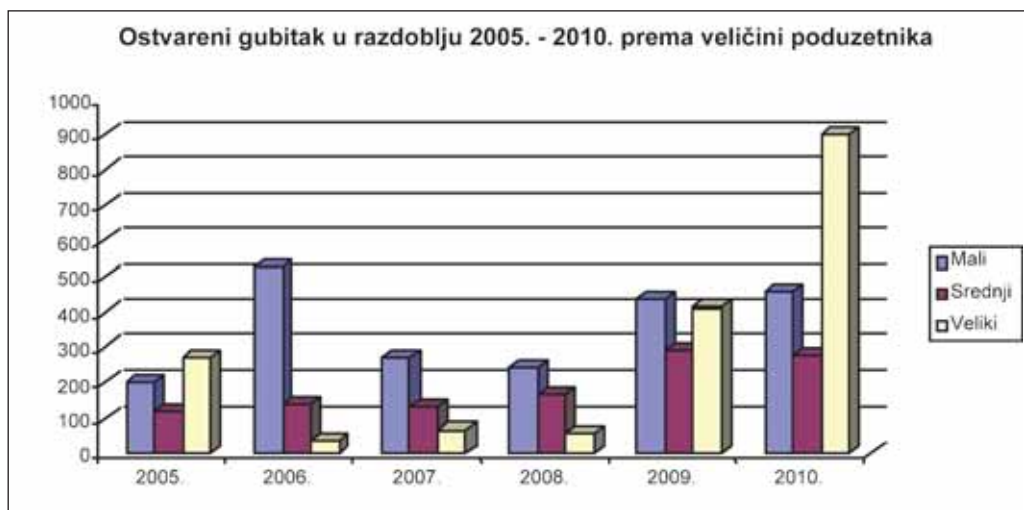
Uloga malog poduzetništva vidljiva je na temelju podataka u participaciji u ostvarenoj dobiti svih poduzetnika OBŽ-a.

Udio dobiti velikih poduzetnika u ukupno ostvarenoj dobiti svih poduzetnika OBŽ-a kontinuirano pada, a udio malih i srednjih poduzetnika u ukupno ostvarenoj dobiti svih poduzetnika OBŽ-a pokazuje oscilacije rasta i pada.

U 2010. godini udio velikih poduzetnika u ukupnoj dobiti iznosi 18%, srednjih poduzetnika 13%, a mali poduzetnici u ukupno ostvarenoj dobiti svih poduzetnika OBŽ-a participiraju u najvećem postotku (69%).

Ostvareni gubitak

Godina	Ostvareni GUBITAK poduzetnika (u milijunima kuna)			
	mali	srednji	veliki	ukupno
*2005.	203	119	268	591
2006.	528	140	34	703
2007.	269	135	68	472
2008.	244	170	54	469
2009.	438	290	412	1.140
2010.	458	279	901	1.638

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK ŽK Osijek

Trend ostvarivanja gubitka u poslovanju velikih poduzetnika sličan je trendu ostvarivanja dobiti. Gubitak i kontinuirani pad vidljivi su od 2005. tijekom sljedeće tri godine, ali se 2009. događa nagli porast gubitka koji je 1,5 puta veći nego 2005. Nažalost, taj je trend nastavljen i 2010., kada je gubitak u odnosu prema prethodnoj, 2009. godini, udvostručen.

Ostvarivanje gubitka srednje velikih poduzetnika bilježi blagi rast u razdoblju od 2005. do 2008. godine, a veći je porast zabilježen, kao i u velikih poduzetnika, 2009. godine. U 2010. ostvareni je gubitak u odnosu prema prethodnoj 2009. godini pao za 4%

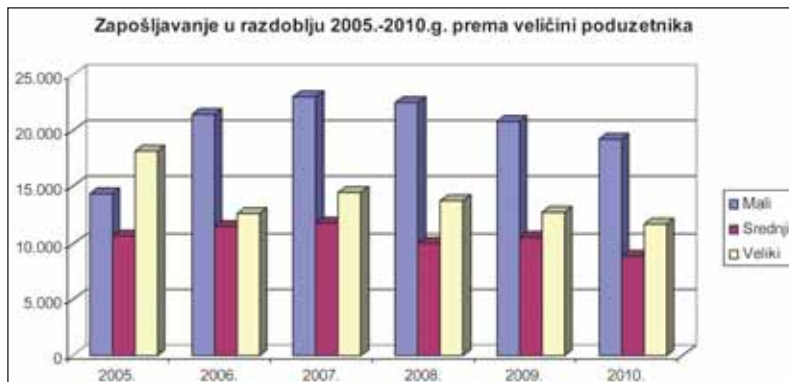
Mali su poduzetnici najveći ostvareni gubitak zabilježili 2006. godine. On je i u sljedeće dvije godine doživljavao pad, ali je 2009. naglo porastao, pa je, u odnosu prema 2008. godini, povećan za približno 1,8 puta. Trend rasta gubitka nastavljen je i u 2010. godini kada je bio 4,6% viši nego prethodne, 2009. godine.

Participacija u zapošljavanju

Broj zaposlenih u tvrtkama poduzetnika izračunat je na temelju podatka o prosječnom broju zaposlenih tijekom godine, iz GFI-a poduzetnika.

Broj zaposlenih u poduzetništvu OBŽ-a

Godina	Zaposleni u poduzetništvu			
	mali	srednji	veliki	ukupno
2005.	14.300	10.616	18.183	43.099
2006.	21.383	11.483	12.676	45.542
2007.	23.005	11.774	14.426	49.205
2008.	22.525	9.976	13.695	46.196
2009.	20.809	10.584	12.732	44.124
2010.	19.234	8.828	11.726	39.788

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK ŽK Osijek

Broj zaposlenih u sve tri kategorije poduzetnika po veličinama pokazuje uzlazno-silazne trendove. U svim je oblicima poduzetničkih tvrtki 2007., u odnosu prema 2006. godini, zabilježeno povećanje, a smanjenje je, u odnosu prema prethodnoj godini, vidljivo 2009. i 2010. godine.

S obzirom na udio pojedine kategorije poduzetnika u zapošljavanju, najveći su udio 2005. godine ostvarili veliki poduzetnici. Nakon promjene strukture poduzetnika po veličini 2006. godine, u sljedećim su godinama mali poduzetnici zapošljavali gotovo polovicu ukupno zaposlenih kod svim poduzetničkim tvrtkama OBŽ-a. Udio srednjih poduzetnika u zapošljavanju neznatno je premašivao 20%, a udio velikih poduzetnika kretao se oko 30%.

Zanemarivano tijekom dugotrajnog razdoblja, malo se gospodarstvo počelo razvijati početkom procesa privatizacije kao posljedica procesa prilagodbe i propadanja velikih sustava koji se nisu mogli brzo prilagoditi novim tržišnim uvjetima. Lakše se prilagođavalo zahtjevima tržišta, poticalo privatno vlasništvo i poduzetničke sposobnosti, generiralo zapošljavanje i uvelike pridonosilo povećanju proizvodnje. Ono je bilo pokretač ukupnog gospodarstva i zapošljavanja te zaslužuje posebnu pozornost svih relevantnih institucija sustava.

Obrtništvo na području OBŽ-a posljednjih se nekoliko godina nalazi u krizi. Teški uvjeti na tržištu, sveprisutna siva ekonomija, problem nelikvidnosti u ukupnom gospodarstvu RH, zaustavljanje novčanih tijekova i globalna ekonomska svjetska kriza, u posljednje su dvije godine prouzročili kontinuirano smanjenja broja obrta.

Broj aktivnih obrta na području OBŽ-a

Godina	Tijekom cijele god.	Sezonski	Ukupno	Broj zaposlenih (osigurani u HZMO-u)
2005.	5076	42	5118	12737
2006.	5066	40	5106	12376
2007.	5002	37	5039	12441
2008.	4887	41	4928	12160
2009.	4463	42	4505	10606
2010.	4290	54	4344	9928

Izvor podataka: HOK; obrada: HGK ŽK Osijek

U promatranom je razdoblju vidljiv kontinuirani trend opadanja broja obrta i broja zaposlenih.

U 2010. na području Osječko-baranjske županije bilo je ukupno 4344 aktivna obrta, što je, u odnosu prema 2005. godini, pad od 15%.

Iz navedenih je podataka vidljivo da je tijekom promatranog razdoblja broj zaposlenih u obrtima kontinuirano padao. 2010. godine u obrtima Osječko-baranjske županije evidentirano je 9928 zaposlenih osoba, odnosno 22% manje nego u 2005. godini.

3.4. Participacija u zapošljavanju

Broj zaposlenih u obrtništvu OBŽ-a u promatranom je razdoblju iznosio od ¼ do 1/3 broja zaposlenih u poduzetništvu. Podaci o broju zaposlenih obuhvaćaju i nositelje obrta i osobe zaposlene u obrtničkim tvrtkama, dakle, sjedinjuju i zapošljavanje i samozapošljavanje.

Poljoprivredna gospodarstva bitan su gospodarski čimbenik.

Broj PG u	Veličina posjeda					Ukupno
	< 3 ha	3 - 20 ha	20 - 100 ha	100-1.500 ha	≥1.500 ha	
OBŽ-u	9.619	5.443	1.325	243	5	16.635
RH	120.230	63.707	6.060	653	22	190.672

U strukturi gospodarstava prevladavaju mala obiteljska gospodarstva koja uglavnom proizvode za vlastite potrebe. Od ukupno 190 tisuća registriranih gospodarstava 63% raspolaže s manje od tri hektara zemljišta. Njihov je udio u tržišnoj proizvodnji veoma malen. Posljednjih je desetak godina vidljiv porast snaga srednje velikih gospodarstava (od 20 do 300 hektara) koji posjeduju oko 32% poljoprivrednog zemljišta i čije značenje u tržišnoj prodaji raste. Međutim, najznačajniji je dio tržne proizvodnje koncentriran na velikim gospodarstvima koja posljednjih godina i najbrže rastu. Na nekima se od njih, uz primjenu najmodernijih tehnologija i iznimno mnogo ulaganja i znanja, postižu izvanredni proizvodni rezultati u svjetskim razmjerima.

U upisnik poljoprivrednih gospodarstava u svibnju 2009. godine u OBŽ-u je bilo upisano 16.635 gospodarstava, što čini udio od 8,72% poljoprivrednih gospodarstava u RH. Ta su poljoprivredna gospodarstva obrađivala 192.921 ha poljoprivrednih površina, čime su sa 19,41% sudjelovala u ukupnom broju poljoprivrednih površina (1.007.959 ha) koja su obrađivala poljoprivredna gospodarstva u RH.

Osječko-baranjska županija na prvome je mjestu u RH i prema broju upisanih poljoprivrednih gospodarstava u upisnik i prema površini zemljišta koja ta gospodarstva obrađuju, što dokazuje vrijednost toga oblika gospodarstva u Slavoniji i Baranji.

4. ANALIZA TRŽIŠTA RADA

Demografski oblik u sklopu kojega se definira ekonomski aktivno stanovništvo ili radna snaga nekog društva je **radno sposobno stanovništvo**, odnosno stanovništvo u dobi od 15 do 64 godine. Prema procjeni Državnog zavoda za statistiku, sredinom 2009. godine 215.801 stanovnik Osječko-baranjske županije bio je radno sposoban, što je činilo 67,6% ukupnog stanovništva.

Čimbenici koji utječu na brojnost radno sposobnog stanovništva su demografski (natalitet i mortalitet) i ekonomski (oni koji utječu na migracije stanovništva). U razdoblju od 2005. do 2009. godine stanovništvo Osječko-baranjske županije zabilježilo je negativan **prirodni prirast**, što je, uostalom, i nacionalni trend. I uz to što od 2007. godine negativan prirodni prirast stanovništva pokazuje trend smanjenja (s -1.265 u 2007. na -881 u 2009. godini), negativne stope prirodnog prirasta (prirodni prirast stanovništva na 1.000 stanovnika) mnogo su veće od negativnih stopa prirodnog prirasta u Republici Hrvatskoj.

Uz negativan prirodni prirast stanovništva, Osječko-baranjska županija u promatranom je razdoblju zabilježila i negativan **migracijski saldo**, odnosno trend odseljavanja stanovništva iz županije. Najviši je bio 2007. godine, -1.053 osobe, nakon čega je počeo lagano padati. U 2009. godini Županija je, prema broju odseljenih osoba među županijama Republike Hrvatske, zauzela peto mjesto.

Uz broj radno sposobnog stanovništva, bitan je pokazatelj ekonomskog razvoja društva i njihova struktura, odnosno stopa aktivnosti stanovništva. Kako je navedeno, sredinom 2009. godine Osječko-baranjska županija imala je 215.801 radno sposobnog stanovnika. Istodobno je, prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, registrirano 95.238 zaposlenih i 27.243 nezaposlene osobe registrirane u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Oduzmemo li zaposlene (44,1%) i nezaposlene (12,6%), odnosno ekonomski aktivne stanovnike, zaključuje se da je čak 93.320 radno sposobnih stanovnika ili 43,2% neaktivno: na školovanju su, u mirovini, ne traže aktivno posao i slično. Pritom valja napomenuti da je zbog nedostatka podataka u neaktivne ubrojen i dio aktivnog stanovništva koje je privremeno udaljeno iz aktivnosti, primjerice, osobe na porodnom dopustu, duljem bolovanju i slično. Međutim, pri analizi tržišta rada posebnu pozornost treba obratiti na neaktivno stanovništvo, koje ne traži aktivno posao, jer ono svojim ulascima/izlascima iz aktivnosti uvelike utječe na dinamiku tržišta rada. Primjer su kućanice kojih je, prema popisu stanovništva iz 2001. godine, bilo oko 20.000.

4.1. Ekonomski aktivno stanovništvo (radna snaga)

Kada govorimo o ekonomski aktivnom stanovništvu ili radnoj snazi, ponajprije mislimo na zaposlene i nezaposlene koji aktivno traže posao. Pri praćenju se rabe administrativni izvori jer podaci Ankete radne snage na županijskoj razini nisu dostupni.

Smanjenje broja zaposlenih i povećanje broja nezaposlenih utjecalo je i na rast **stope nezaposlenosti**. Stopa registrirane nezaposlenosti u Osječko-baranjskoj županiji povećana je za 2,4-postotna boda, odnosno s 25,7% u prosincu 2009. na 28,1% u prosincu 2010. godine. Istodobno, prema istim izvorima, u Republici Hrvatskoj stopa nezaposlenosti povećana je za 1,8-postotnih bodova i u prosincu 2010. godine iznosila je 17,9%. Među hrvatskim je županijama Osječko-baranjska županija na petome mjestu uz najveće stope nezaposlenosti. Stope nezaposlenosti različite su i prema spolu, 23,6% muškaraca i 33,0% žena.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u prosincu 2010. godine Osječko-baranjska županija imala je 121.932 **ekonomski aktivna stanovnika (radne snage)**, odnosno 0,1% ili 157 osoba manje nego isti mjesec prethodne godine. Tom je smanjenju pridonijelo smanjenje broja zaposlenoga (za 2.938 osoba ili 3,2%), uz istodobno povećanje broja nezaposlenog stanovništva (za 2.781 osobu ili 8,8%). Prema spolu, ekonomski su aktivniji muškarci, koji čine 52,2% radne snage, a 47,8% čine žene. I uz to što žene dominiraju u nezaposlenosti (56,1% nezaposlenih), razlog je tomu viši udio muškog stanovništva u zaposlenosti (55,5% zaposlenih).

Prihvatanje koncepta konkurentnosti ključno je pitanje daljnjeg razvoja Osječko-baranjske županije jer su mnoga istraživanja pokazala snažnu vezu između pokazatelja konkurentnosti i dinamike gospodarskog rasta, što povratno utječe na privlačenje stranih ulaganja, ublažavanje siromaštva i nejednakosti, političku stabilnost i dr. Pri ostvarivanju konkurentnosti gospodarstva posebno se ističe važnost konkurentnosti radne snage jer najkonkurentnija gospodarstva imaju i najkvalitetniju radnu snagu. Najvažniji čimbenici konkurentnosti radne snage jesu obrazovna struktura, kompatibilnost (podudarnost) ponude i potražnje rada u smislu znanja, stručnosti i sposobnosti te troškovi rada.

4.2. Nezaposlenost

Tijekom 2010. godine u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje Područnoj službi Osijek registrirane su prosječno 32.723 nezaposlene osobe na mjesec, što je 14,6% ili 4.162 osobe više od prosjeka prethodne godine. Prema broju nezaposlenih osoba, s udjelom od 10,8%, nalazi se na 3. mjestu među hrvatskim županijama (iza Splitsko-dalmatinske županije i Grada Zagreba).

Smanjivanje gospodarskih aktivnosti proteklih nekoliko godina u Osječko-baranjskoj županiji i cijeloj Republici Hrvatskoj negativno se odrazilo na tržište rada pa je zabilježen stalni rast nezaposlenosti. Nezaposlenost je bila na vrhuncu u ožujku 2002. godine (38.745 nezaposlenih osoba) i od tada je u padu. Gospodarska je kriza zaustavila pad nezaposlenosti u kolovozu 2008. godine (23.911 nezaposlenih osoba) i od tada je nezaposlenost, uz sezonske oscilacije, stalno u porastu.

Na smanjenje/rast nezaposlenosti utječe priljev i odljev nezaposlenih osoba u(iz) evidenciju(e) nezaposlenih. Tako je na povećanje nezaposlenosti 2010. godine utjecao izraženiji priljev od odljeva s evidencije, tj. bilo je više novoprijavljenih osoba nego onih koji su izbrisani iz evidencije. Prijavilo se 25.939 novih nezaposlenih osoba, što je 2,5% više nego 2009. godine. Većina je novoprijavljenih, čak 80,7%, bila zaposlena, a među nezaposlene su svrstani najčešće zbog isteka ugovora na određeno vrijeme (59,6%) i viška zaposlenika (25,9%) zbog smanjena opsega posla. Prema aktivnosti prije ulaska u evidenciju nezaposlenih, najviše je osoba prispjelo izravno iz radnog odnosa (62,9%) i iz neaktivnosti (27,6%). Preostalih 9,5% pristiglo je nakon završetka redovitog školovanja (8,9%) ili nekog drugog oblika rada.

U 2011. godini dolazi do laganog pozitivnog pomaka u zapošljavanju. Broj zaposlenih u Osječko-baranjskoj županiji na dan 30. rujna 2011. bio je 91.658 što je 2,2% više nego u rujnu 2010. godine. Broj nezaposlenih osoba evidentiranih u HZZZ Područnom uredu Osijek je krajem rujna 2011. bio 31.205 što je 4,9% manje nego u rujnu 2010. godine. Stopa nezaposlenosti u županiji u rujnu 2011.g. bila je 24,8%, što je za 8,9% više od prosječne stope nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj.

4.3. Ponuda radne snage

Nezaposlenost je jedan od najozbiljnijih problema suvremenog društva. Budući da nezaposleni čine potencijal za postizanje gospodarskog razvoja, o njihovoj motiviranosti, osposobljenosti i prilagodljivosti ovisi koliko će biti konkurentni na tržištu rada. Točnije, razvoj gospodarstva uvelike ovisi i o ljudskim potencijalima s kojima raspolaže tržište jer nove tehnologije zahtijevaju i nova znanja i vještine. Koliko je radna snaga refleksibilna, pokazuje veoma loša struktura nezaposlenih.

Tablica: Struktura nezaposlenih osoba Osječko-baranjske županije prema spolu i dobi u 2010. godini (prosjeak)

Dobna skupina	Ukupno		Muškarci		Žene	
	broj	%	broj	%	broj	%
do 19	1.831	5,6	1.018	7,1	813	4,4
20 - 24	4.831	14,8	2.396	16,7	2.435	13,3
25 - 29	4.734	14,5	1.962	13,6	2.772	15,1
30 - 34	3.725	11,4	1.360	9,5	2.365	12,9
35 - 39	3.063	9,4	999	6,9	2.064	11,3
40 - 44	3.227	9,9	1.075	7,5	2.152	11,7
45 - 49	3.401	10,4	1.296	9,0	2.105	11,5
50 - 54	3.733	11,4	1.533	10,7	2.200	12,0
55 i više	4.178	12,8	2.748	19,1	1.430	7,8
Ukupno	32.723	100,0	14.387	100,0	18.336	100,0

Izvor: HZZ Područna služba Osijek, Godišnjak 2010.

Trajanje nezaposlenosti. Tijekom 2010. godine prosječno je 51,4% nezaposlenih na zapošljavanje čekalo dulje od godinu dana, prosječno 13 mjeseci. Tako je od početka godine prosječno čekanje na zapošljavanje povećano za jedan mjesec. Uz to nezaposlene žene čine veći udio u ukupnoj nezaposlenosti, one i dulje čekaju zapošljavanje. Čak 57,2% nezaposlenih žena na posao je čekalo dulje od godinu dana. Trajanje nezaposlenosti ovisi i o razini završenog obrazovanja. Kratkotrajna je nezaposlenost najčešća u osoba sa završenim fakultetom. Primjerice, 64,2% visokoobrazovanih osoba tijekom 2010. godine posao je čekalo manje od jedne godine. U najnepovoljnijem su položaju osobe bez završene škole i sa završenom osnovnom školom. Među njima je 70,1%, odnosno 59,5% posao čekalo dulje od godinu dana. Dugotrajna je nezaposlenost najizraženija u nezaposlenih osoba najstarijih dobnih skupina. Međutim, s obzirom na to da dulje čekanje na posao (više od godinu dana) otežava povratak u aktivnost, i mlađe nezaposlene osobe postaju sve pogođenije dugotrajnom nezaposlenošću. Jednako je u svim dobnim skupinama. Među nezaposlenima mlađima od 35 godina više od 50% posao je čekalo dulje od godine dana. U dobnj skupini od 35 do 39 godina taj je postotak iznosio 54,1%, od 40 do 44 godine 57,0%, od 45 do 49 godina 58,7%, a među nezaposlenima starijima od 50 godina 72,2% posao je čekalo dulje od godinu dana.

4.4. Potražnja radne snage

Potrebe poslodavaca za izobrazbom posljednjih se godina uvelike mijenjaju. Ekonomska je kriza neke poslodavce potaknula na razmišljanje o izobrazbi svojih radnika, a neki obrazovanje i dalje smatraju nepotrebnim troškom poslovanja. Naime, samo je 20,4% anketiranih poslodavaca iskazalo potrebu za dodatnom izobrazbom radnika, a tim rezultatom dominiraju odgovori velikih poslodavaca (31,0% anketiranih velikih poslodavaca). Kao i u prošlom istraživanju (Anketa poslodavaca 2010.) najmanju potrebu za izobrazbom pokazali su srednji poslodavci, njih 18,1%. Među 490 malih poslodavaca njih 100 ili 20,4% ima djelomice izraženu potrebu za izobrazbom svojih radnika. S obzirom na činjenicu da srednji i veliki poslodavci u ispitivanom uzorku zapošljavaju gotovo 80% radnika, rezultat je bitan za većinu poslodavaca. Djelatnosti u kojima je dodatna izobrazba najpotrebnija su administrativne i

pomoćne uslužne djelatnosti (55,6% ispitanih poslodavaca), ostale uslužne djelatnosti (30,8%), informacije i komunikacije (29,4%) te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (28,2% ispitanih poslodavca).

Među vrstama znanja i vještina koje poslodavci smatraju potrebnima zaposlenicima dominiraju uža strukovna i tehnička znanja. Dakle, poslodavci smatraju da je njihovim radnicima više ili manje potrebno dodatno stručno obrazovanje za posao koji rade. Slijede znanje rada na računalu, znanje stranih jezika i vještina timske suradnje i komunikacije. Bez obzira na to što u odgovorima dominiraju uža strukovna i tehnička znanja, pokazatelji su usklađeni i s vrijednostima ostalih vještina jer sve više poslodavaca želi izobrazbu svojih radnika i u ostalim vještinama, a ne samo u konvencionalnim i tehničkim. Neki su poslodavci, da bi opisali potrebnu izobrazbu, rabili kategoriju „nešto drugo“. Među zanimljivim su odgovorima i potrebna dodatna znanja praćenja promjena novih tehnologija, promjena zakonodavstva, izrada investicijskih projekata, vođenje i upravljanje EU projektima.

5. ANALIZA ANKETE POSLODAVACA

U sklopu projekta Umrežavanje, obrazovanje i podizanje konkurentnosti za više boljih poslova – NEC izrađena je i provedena anketa čiji je cilj bio od poslodavaca dobiti prijedloge za poboljšanje dosadašnjih mjera i ideje za nove, lokalno specifične mjere zapošljavanja koje poslodavci smatraju potrebnima za područje Osječko-baranjske županije. Također, željelo se analizirati dosadašnje korištenje mjera aktivne politike zapošljavanja. Anketa je poslana na 750 adresa, a 157 poslodavaca na nju je odgovorilo, što je odaziv od 20,93%.

Većina ispitanih poslodavaca rabila je mjere aktivne politike zapošljavanja (68%), a 47,42% smatra da postojeće mjere ne odgovaraju potrebama poslodavaca i poduzetnika Osječko-baranjske županije. Neki navode: „Mjere ne odgovaraju zbog specifičnog načina zapošljavanja, trebale bi biti jače nego u razvijenim županijama. Više odgovaraju velikim tvrtkama, a ne malim poduzetnicima koji imaju mnogo problema“.

S obzirom na potrebu za donošenjem lokalnih mjera koje će poštovati lokalne specifičnosti, 86,66% poslodavaca smatra da takva potreba postoji, a posebno ističu: „Potrebno je više mjera za očuvanje radnih mjesta, treba uskladiti iznose sufinanciranja s brojem nezaposlenih u regiji“.

Većina poslodavaca (čak 92,09%) smatra da poticajna sredstva mjera aktivne politike zapošljavanja treba uskladiti sa stopom nezaposlenosti u svakoj županiji, i to prema načelu: veća stopa nezaposlenosti – više sredstava.

Među idejama za nove mjere poslodavci najčešće ističu *sufinanciranje razvoja poduzeća, porezne olakšice, nagrade uspješnim poduzetnicima, pojednostavljenje procedure, manje poreze na neprofitabilne udruge, mogućnost zapošljavanja na probni rok od 30 dana bez velike administracije* i sl.

Iz navedenoga se može zaključiti da poslodavci u Osječko-baranjskoj županiji osjećaju potrebu za izradom lokalno specifičnih mjera aktivne politike zapošljavanja.

6. MJERE ZA ZAPOŠLJAVANJE - nacionalne i lokalne

6.1. Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja u 2011. i 2012. godini

Sažetak ciljanih skupina po mjerama

MJERA	Ciljana skupina	
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA MLADIH OSOBA BEZ RADNOG ISKUSTVA	1. nezaposlene mlade osobe do 25 godina bez završenoga srednjoškolskog obrazovanja i radnog staža	prijavljene u evidenciju nezaposlenih
		potpisan Profesionalni plan
	2. nezaposlene mlade osobe do 29 godina bez radnog staža sa završenim zanimanjima prema programima srednjoškolskoga i visokoškolskog obrazovanja	prijavljene u evidenciju
		potpisan Profesionalni plan
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA DUGOTRAJNO NEZAPOSLENIH OSOBA	1. nezaposlene mlade osobe u dobi do 25 godina	najmanje 6 mjeseci u evidenciji nezaposlenih
		bez obzira na radni staž i razinu obrazovanja
	2. nezaposlene osobe starije od 25 godina	najmanje 12 mjeseci u evidenciji nezaposlenih
		bez obzira na radni staž i razinu obrazovanja
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA OSOBA STARIJIH OD 50 GODINA	1. nezaposlene osobe starije od 50 godina	najmanje 6 mjeseci u evidenciji nezaposlenih
	2. zaposlene osobe starije od 50 godina	u otkaznom roku na temelju viška radnika ili poslovno uvjetovanog otkaza
		najmanje 12 mjeseci u radnom odnosu na neodređeno vrijeme kod poslodavca
	SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA OSOBA S INVALIDITETOM	1. nezaposlene osobe s invaliditetom
2. zaposlene osobe s invaliditetom		u otkaznom roku na temelju viška radnika ili poslovno uvjetovanog otkaza

SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA POSEBNIH SKUPINA NEZAPOSLENIH OSOBA	<ol style="list-style-type: none"> 1. branitelji 2. djeca i supružnici poginulih i nestalih branitelja 3. roditelji s 4 i više malodobne djece 4. roditelji djece s posebnim potrebama 5. roditelji djece oboljele od malignih bolesti 6. samohrani roditelji 7. mladi koji izlaze iz sustava institucionalne skrbi 8. povratnici s odsluženja zatvorske kazne 9. osobe na uvjetnoj kazni 	prijavljene u evidenciju 6 mjeseci
	<ol style="list-style-type: none"> 1. liječeni ovisnici 2. žrtve trgovanja ljudima 3. žrtve obiteljskog nasilja 4. azilanti 	<p>prijavljene u evidenciju nezaposlenih koje imaju potpisan profesionalni plan ili</p> <p>zaposleni u otkaznom roku na temelju viška radnika ili poslovno uvjetovanog otkaza</p>
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA NEZAPOSLENIH OSOBA NA DIJELJENOME RADNOME MJESTU	<ol style="list-style-type: none"> 1. dugotrajno nezaposlene osobe 	prijavljene u evidenciju nezaposlenih najmanje 12 mjeseci
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA ZAMJENSKOG RADNIKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. dugotrajno nezaposlene osobe 	prijavljene u evidenciju nezaposlenih najmanje 12 mjeseci
SUFINANCIRANJE SAMOZAPO- ŠLJAVANJA NEZAPOSLENIH OSOBA	<ol style="list-style-type: none"> 1. dugotrajno nezaposlene osobe 	prijavljene u evidenciju nezaposlenih najmanje 6 mjeseci

MJERA	Ciljana skupina	
SUFINANCIRANJE OBRAZOVANJA ZAPOSLENIH	1. nezaposlene osobe bez obzira na razinu obrazovanja i radni staž	prijavljene u evidenciju nezaposlenih koje imaju potpisan PP
	2. zaposlene osobe kojima prijeti gubitak radnog mjesta zbog uvođenja novih tehnologija, viših standarda i promjene proizvodnih programa	najmanje 12 mjeseci u radnom odnosu na neodređeno vrijeme kod poslodavca
	3. zaposlene osobe starije od 50 godina kojima prijeti gubitak radnog mjesta u uvjetima kada poslodavac prelazi na nove proizvodne programe ili nove tehnologije	najmanje 12 mjeseci u radnom odnosu na neodređeno vrijeme
FINANCIRANJE OBRAZOVANJA	<p>nezaposlene:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mlade osobe do 29 godina bez radnog staža 2. žene primarne dobi od 25 do 49 godina 3. dugotrajno nezaposlene osobe 4. nezaposlene osobe starije od 50 godina 5. nezaposlene osobe s invaliditetom 6. branitelji 7. djeca i supružnici poginulih i nestalih branitelja 8. samohrani roditelji 9. roditelji s 4 i više malodobne djece 10. roditelji djece s posebnim potrebama, 11. roditelji djece oboljele od malignih bolesti 12. žrtve obiteljskog nasilja 13. liječeni ovisnici 14. žrtve trgovanja ljudima 15. azilanti 16. mlade osobe koje su izašle iz sustava skrbi domova za djecu 17. povratnici s odsluženja zatvorske kazne 18. osobe na uvjetnoj kazni 19. ostale nezaposlene osobe 	<p>prijavljene u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje</p> <p>potpisan Profesionalni plan</p>

SO ZA RAD BEZ ZASNIVANJA RADNOG ODNOSA	1. nezaposlene osobe VSS/VŠS bez radnog iskustva u dobi do 29 godina 2. nezaposlene osobe SSS u trogodišnjem i četverogodišnjem trajanju bez radnog iskustva u dobi do 25 godina	prijavljene u evidenciji HZZ-a
	1. nezaposlene osobe VSS/VŠS s radnim iskustvom do 6 mjeseci u dobi do 29 godina 2. nezaposlene osobe SSS u trogodišnjem ili četverogodišnjem trajanju s radnim iskustvom do 6 mjeseci u dobi do 25 godina	prijavljene u evidenciju HZZ-a
SUFINANCIRANJE / FINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA U JAVNOM RADU	1. liječeni ovisnici 2. žrtve obiteljskog nasilja 3. azilanti 4. žrtve trgovanja ljudima 5. mladi koji izlaze iz sustava institucionalne skrbi	prijavljene u evidenciju nezaposlenih i potpisan profesionalni plan
	1. nezaposlene osobe s invaliditetom 2. branitelji 3. djeca i supružnici poginulih i nestalih branitelja 4. samohrani roditelji 5. roditelji s 4 i više malodobne djece 6. roditelji djece s posebnim potrebama 7. roditelji djece oboljele od malignih bolesti 8. povratnici s odsluženja zatvorske kazne 9. osobe na uvjetnoj kazni 10. korisnici prava prema Zakonu o socijalnoj skrbi	najmanje 6 mjeseci u evidenciji nezaposlenih
	1. nezaposlene osobe	najmanje 12 mjeseci u evidenciji nezaposlenih
	1. nezaposlene osobe	najmanje 24 mjeseci u evidenciji nezaposlenih
	1. nezaposlene osobe	najmanje 36 mjeseci u evidenciji nezaposlenih

	<ol style="list-style-type: none"> 1. za nezaposlene osobe koje su u 2011. godini bile uključene u javni rad kraći od 6 mjeseci priznaje se kriterij dužine prijave uz jednake uvjete kao pri uključivanju u javni rad prije posljednje prijave u evidenciju nezaposlenih 2. za osobe koje su u 2011. godini bile uključene u javni rad na područjima otoka i područjima od posebne državne skrbi kraći od 6 mjeseci, ponovno uključivanje u javni rad priznaje se uz jednake uvjete kao za dugotrajno nezaposlene osobe koje su prijavljene u evidenciju nezaposlenih najmanje 36 mjeseci 3. za nezaposlene osobe s području otoka i područja od posebne državne financira se zapošljavanje u programima javnog rada na područjima otoka i područjima od posebne državne skrbi uz kriterij duljine prijave u evidenciju nezaposlenih od najmanje 12 mjeseci, osim posebnih skupina nezaposlenih čiji je kriterij duljine prijave u evidenciju nezaposlenih najmanje 6 mjeseci	
POTPORE ZA OČUVANJE RADNIH MJESTA	Zaposleni kod poslodavca koji rade u punom radnom vremenu kraćem od 40 sati na tjedan	

SAŽETAK visine potpora za zapošljavanje

NAZIV MJERE	Poslodavac	Iznos mjesečne subvencije (u kunama)			Trajanje subvencioniranja (u mjesecima)			Iznos subvencije UKUPNO		
		RBZ	SSS	VŠS/ VSS	RBZ	SSS	VŠS / VSS	RBZ	SSS	VŠS/ VSS
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA MLADIH OSOBA BEZ RADNOG ISKUSTVA	mali i srednji	1.339,97	2.488,52	3.828,50	12	10	8	16.079,64	24.885,20	30.628,00
	veliki	803,98	1.493,11	2.297,11				9.647,76	14.931,10	18.376,88
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA DUGOTRAJNO NEZAPOSLENIH OSOBA	mali i srednji	1.571,80	2.919,04	4.501,39	12	10	8	18.861,60	29.190,40	36.011,12
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA OSOBA STARIJIH OD 50 GODINA										
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA POSEBNIH SKUPINA NEZAPOSLENIH OSOBA	veliki	943,07	1.751,42	2.700,83	12	10	8	11.316,84	17.514,20	21.606,64
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA NEZAPOSLENIH OSOBA NA DIJELJENOME RADNOME MJESTU										
SUFINANCIRANJE SAMOZAPOŠLJAVANJA NEZAPOSLENIH OSOBA										
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA OSOBA S INVALIDITETOM	mali, srednji, veliki	2.357,70	4.378,56	6.752,08	12			28.292,40	52.542,72	81.024,96
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA ZAMJENSKOG RADNIKA ZA RADNIKA KOJI JE NA OBRAZOVANJU	mali i srednji	1.571,80	2.919,04	4.501,39	u najdužem trajanju 12 mjeseci					
	veliki	943,77	1.751,42	2.700,83						

SAŽETAK visine potpora za usavršavanje

VRSTA USAVRŠAVANJA	Status poslodavca	Intenzitet opravdanog troška	Maksimalan iznos potpore za usavršavanje po osobi
OPĆE	mali i srednji	70%	11.400,00
	veliki	60%	9.771,00
POSEBNO	mali i srednji	35%	5.700,00
	veliki	25%	4.071,00

Financiranje obrazovanja

Troškovi NPPZ-a:

- 100%-tni troškovi obrazovanja (trošak nastave i materijalni troškovi praktične nastave) obrazovnoj ustanovi
- troškovi hranarine za polaznike koji se obrazuju izvan prebivališta i prema licenciranim i posebnim programima pod ingerencijom Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatskog centra za razminiranje.

Ostali troškovi:

- novčana pomoć polaznicima u visini neoporezivog iznosa stipendije prema posebnom propisu
- troškovi prijevoza
- troškovi osiguranja prema propisima HZMO-a.

Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa

Troškovi NPPZ-a:

- uplata obveznih doprinosa.

Ostali troškovi:

- novčana pomoć polaznika u visini neoporezivog iznosa stipendije prema posebnom propisu.

TROŠKOVI JAVNIH RADOVA

Iznosi subvencija određivat će se prema duljini prijave u evidenciju nezaposlenih, na temelju osnovice za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2009. godinu koja iznosi 2.814,00 kuna prema objavi Državnog zavoda za statistiku (NN br. 65/09) uvećane za doprinose na bruto plaću te ukupno iznosi 3.300,82 kuna. To uključuje sljedeće.

Sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba u javnom radu

- Za dugotrajno nezaposlene osobe koje su u evidenciji nezaposlenih najmanje 12 mjeseci i posebne skupine nezaposlenih osoba
  - o 75% od 3.300,82 kuna, što iznosi 2.475,61,00 kuna na mjesec
  - o troškovi prijevoza od najviše 300 kuna po osobi.
- Za dugotrajno nezaposlene osobe koje su u evidenciji nezaposlenih najmanje 24, a najviše 36 mjeseci:
  - o 85% od 3.300,82 kuna, što iznosi 2.805,70 kuna na mjesec
  - o troškovi prijevoza od najviše 300 kuna po osobi.

Financiranje zapošljavanja nezaposlenih osoba u javnom radu

- Za nezaposlene osobe koje su u evidenciji nezaposlenih najmanje 36 mjeseci financira se:
  - o 100% troška bruto plaće od 3.300,82 kuna na mjesec
  - o troškovi prijevoza od najviše 300 kuna po osobi.

TRAJANJE

MJERA	Razina obrazovanja	Trajanje
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA MLADIH OSOBA BEZ ISKUSTVA	radnici bez zanimanja	12 mjeseci
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA DUGOTRAJNO NEZAPOSLENIH OSOBA	zanimanja stečena prema programima srednjoškolskog obrazovanja	10 mjeseci
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA OSOBA STARIJIH OD 50 GODINA	zanimanja stečena prema programima visokoškolskog obrazovanja	8 mjeseci
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA POSEBNIH SKUPINA NEZAPOSLENIH OSOBA	zanimanja stečena prema programima visokoškolskog obrazovanja	8 mjeseci
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA NEZAPOSLENIH OSOBA NA DIJELJENOM RADNOME MJESTU	sve razine	12 mjeseci
SUFINANCIRANJE SAMOZAPOŠLJAVANJA NEZAPOSLENIH OSOBA	sve razine	12 mjeseci
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA OSOBA S INVALIDITETOM	sve razine	u najduljem trajanju do 12 mjeseci
SUFINANCIRANJE ZAPOŠLJAVANJA ZAMJENSKOG RADNIKA	sve razine	u najduljem trajanju do 30.11.
SUFINANCIRANJE OBRAZOVANJA ZAPOSLENIH	sve razine	prosječno trajanje do 6 mjeseci
OBRAZOVANJE NEZAPOSLENIH	sve razine	u najduljem trajanju do 12 mjeseci
STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE ZA RAD BEZ ZASNIVANJA RADNOG ODNOSA	zanimanja stečena prema programima srednjoškolskog obrazovanja zanimanja stečena prema programima visokoškolskog obrazovanja	u najduljem trajanju do 12 mjeseci
JAVNI RADOVI	sve razine	u najduljem trajanju do 6 mjeseci
POTPORA ZA OČUVANJE RADNIH MJESTA	sve razine	u najduljem trajanju do 6 mjeseci

Mjere koje se odnose na sufinanciranje zapošljavanja i obrazovanja za pripadnike romske nacionalne manjine

Na temelju mjera Nacionalnog programa za Rome (Akcijski plan desetljeća za uključivanje Roma 2005. do 2015. godine), Hrvatski zavod za zapošljavanje mjerodavan je za zapošljavanje. Mjere iz nadležnosti Zavoda usmjerene su na obrazovanje radi podizanja zapošljavanja i samozapošljavanja, sufinanciranje zapošljavanja u svim područjima djelatnosti i sufinanciranje zapošljavanja u javnom radu, kao i osiguranja potrebnog radnog iskustva za prvo zapošljavanje mladim obrazovanim osobama bez radnog staža.

1. Sufinanciranje/financiranje obrazovanja osoba romske nacionalne manjine

1.1. Financiranje obrazovanja osoba romske nacionalne manjine

1.2. Sufinanciranje obrazovanja osoba romske nacionalne manjine

1.3. Osposobljavanje za samozapošljavanje osoba romske nacionalne manjine

1.4. Financiranje novčane pomoći za vrijeme stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa nezaposlenim mladim osobama romske nacionalne manjine koji su završili srednjoškolsko obrazovanje u četverogodišnjem trajanju i visokoškolsko obrazovanje

2. Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u programima javnih radova

3. Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca

Od 2006. godine do sada na mjere Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u Osječko-baranjskoj županiji iskorišteno je sljedeće:

Godišnji plan za poticanje zapošljavanja za 2006.	10.123.829,86
Godišnji plan za poticanje zapošljavanja za 2007.	14.220.709,52
Godišnji plan za poticanje zapošljavanja za 2008.	13.812.221,60
Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010. godinu (isplaćeno u 2009. godini)	11.046.674,77
Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010. godinu (isplaćeno u 2010. godini)	25.966.637,69
	75.170.073,44

6.2. Lokalne mjere

S ciljem povećanja zaposlenosti, bolje motiviranosti pri traženju posla i povećanja razine stručnih i dodatnih znanja Osječko-baranjska županija putem svojeg upravnog tijela, Agencije za razvoj, provodi sve od 2004. godine nekoliko različitih projekata. To su:

- o PROJEKTI ZA DUGOTRAJNO NEZAPOSLENE OSOBE
- o OSPOSOBLJAVANJE ZA DEFICITARNA ZANIMANJA
- o POTICANJE ZAPOŠLJAVANJA ŽENA.

6.3. Projekti za dugotrajno nezaposlene osobe

- Na području Osječko-baranjske županije gotovo 55% svih nezaposlenih osoba na evidenciji HZZ-a, PS Osijek, dulje je od godine dana.
- Dugotrajna nezaposlenost uzrokuje postupni gubitak znanja i vještina stečenih radom ili obrazovanjem, gubitak motivacije i aktiviteta te gubitak bilo kakve veze s tržištem rada. Takve karakteristike dugotrajno nezaposlene osobe nisu prihvatljive na tržištu rada. Zbog toga su osmišljeni i provedeni sljedeći projekti.
  - o **OSPOSOBLJAVANJE ZA RAD NA PC-u**
    - Do sada je educirano **272** polaznika.
    - Edukaciju su proveli Centar za profesionalnu rehabilitaciju i Zavod za informatiku Osijeku.
  - o **PROJEKTANT POMOĆU RAČUNALA – Auto-CAD**
    - Do sada su educirana **24** polaznika.
    - Edukaciju je proveo Elektrotehnički fakultet u Osijeku.

6.4. Osposobljavanje za deficitarna zanimanja

- Dodatnim obrazovanjem radno sposobnog stanovništva poboljšava se mogućnost zapošljavanja i pokretljivost pojedinca na tržištu radne snage.
- Prekvalifikacijom za deficitarna znanja i vještine odgovara se na potrebe tržišta, odnosno potrebe poslodavaca za određenom radnom snagom.
- Odgovarajući na potrebe tržišta, Županija je provela sljedeće projekte.
  - o **OSPOSOBLJAVANJE ZA POMOĆNE ZIDARE I TESARE, KERAMIČARE I MONTERE SUHE GRADNJE**
    - Do sada je educirano **49** polaznika.
    - Edukaciju je provela Graditeljsko-geodetska škola u Osijeku.
  - o **OSPOSOBLJAVANJE ZA ZAVARIVAČE**
    - Do sada je educirano **25** polaznika.
    - Edukaciju je provela Strojarska i tehnička škola u Osijeku.
  - o **OSPOSOBLJAVANJE ZA CVJEĆARE – ARANŽERE**
    - Do sada je educirano **36** polaznika.
    - Edukaciju je proveo Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek.

6.5. Poticanje zapošljavanja žena

- o Prema podacima HZZ-a, PS Osijek (veljača 2011. godine), 55,1% ukupnog broja prijavljenih nezaposlenih osoba čine žene.
- o Kako bi se taj postotak smanjio, Agencija za razvoj je, istražujući potrebe tržišta, osmislila projekte usmjerene upravo toj ciljnoj skupini.
  - o **TEČAJ „RAČUNOVOĐE ZA MALA PODUZEĆA“**
    - Do sada je educirano **60** polaznika.
    - Edukaciju je provelo Pučko otvoreno učilište Osijek.
  - o **TEČAJ „NJGOVATELJICE“**
    - Do sada je educirano **10** polaznica.
    - Edukaciju je provela Medicinska škola Osijek.

UKUPNO: 476 POLAZNIKA

UKUPNO IZDVOJENO: 1.341.808,00 kuna

Tablica: Popis projekata poticanja zapošljavanja po godinama

Godina	Projekti poticanja zapošljavanja	Broj polaznika
2004.	edukacija za rad na PC-u	50
2005.	edukacija za rad na PC-u	72
	osposobljavanje za pomoćne zidare i tesare, keramičare i suhe montere	19
2006.	edukacija za rad na PC-u	30
	projektant pomoću računala – Auto-CAD	12
	osposobljavanje za zavarivače	5
	tečaj „Računovođe za mala poduzeća“	15
2007.	edukacija za rad na PC-u	30
	projektant pomoću računala – Auto-CAD	12
	osposobljavanje za zavarivače	5
	osposobljavanje za cvjećare – aranžere	5
	tečaj „Računovođe za mala poduzeća“	15

2008.	edukacija za rad na PC-u	30
	osposobljavanje za pomoćne zidare i tesare, keramičare i suhe montere	30
	osposobljavanje za cvjećare – aranžere	5
	osposobljavanje za zavarivače	5
	tečaj „Računovođe za mala poduzeća“	15
	tečaj „Njegovateljice“	10
2009.	edukacija za rad na PC-u	30
	tečaj „Računovođe za mala poduzeća“	15
	osposobljavanje za zavarivače	5
	osposobljavanje za cvjećare – aranžere	12
2010.	edukacija za rad na PC-u	30
	osposobljavanje za cvjećare – aranžere	14
	osposobljavanje za zavarivače	5
UKUPNO:		476

7. PREPORUKE

Već je u projektu Phare 2005. – Evaluacija, izrada preporuke, jačanje kapaciteta i upravljanje darovnicom na području mjera poticanja zapošljavanja u RH prema kojemu je izrađen dokument Preporuke za poboljšanje sadašnjih mjera Aktivne politike tržišta rada, izrada novih mjera i poboljšanje kapaciteta HZZ-a za programiranje, provedbu, praćenje i evaluaciju mjera APTR-a, spomenut daljnji razvoj lokalnih mjera za zapošljavanje koje bi osmislili lokalni sudionici na tržištu rada. Stoga navodimo neke prijedloge, odnosno preporuke za poboljšanje. Već pri programiranju mjera treba uzeti u obzir regionalne/lokalne razlike između županija. Primjerice, financijska sredstva treba vezati za stopu nezaposlenosti, treba osigurati kontinuitet mjera, uključiti lokalne sudionike u njihovu razradu i slično. Svi su se članovi radne skupine kojima je prezentiran sadržaj navedenih preporuka složili s prijedlozima, no zaključili su da se preporukama mogu koristiti i putem projektnih ideja, odnosno razraditi ih i provoditi putem EU projekata, što i jest cilj partnera na projektu Umrežavanje, obrazovanje i podizanje konkurentnosti za više boljih poslova.

Stoga navodimo prijedloge, odnosno preporuke za poboljšanje postojećih mjera te prijedlog novih lokalno specifičnih mjera za poboljšanje zapošljavanja.

7.1. Preporuke za poboljšanje sadašnjih mjera Aktivne politike tržišta rada

7.1.1. Proširenje postojećih mjera poticanja zapošljavanja i samozapošljavanja na OPG-ove i civilni sektor

U sklopu mjera aktivne politike zapošljavanja na nacionalnoj razini ne postoji mogućnost sufinanciranja zapošljavanja u obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima (OPG), a udruge se mogu koristiti samo mjerom Javni radovi za kratkotrajno zapošljavanje do 6 mjeseci. U Osječko-baranjskoj županiji djeluju 3.134 udruge (među kojima je 1000 slabo aktivnih) i mnogo obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba u udrugama i obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima prouzročilo bi nova zapošljavanja kod navedenih poslodavaca, a nakon završetka sufinanciranog razdoblja mnogi bi sufinancirani djelatnici ostali u radnom odnosu. Mogućnost sufinanciranja zapošljavanja i novo zapošljavanje u udrugama i obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima prouzročit će podizanje razine njihova dosadašnjeg djelovanja te povećati njihov broj kao poslodavaca. Dopunsko sufinanciranje za zadržavanje sufinanciranih radnika u radnom odnosu na neodređeno vrijeme prouzročit će trajan i kontinuirani radni odnos.

7.1.2. Mjera poticanja profesionalnog usavršavanja bez zasnivanja radnog odnosa radi povećanja zapošljavanja osoba s tek završenom srednjom školom ili fakultetom radi stjecanja radnog iskustva

Mjera bi trebala ponajprije koristiti privatnom i civilnom sektoru.

7.1.3. Duljina sufinanciranja zapošljavanja visokoobrazovane osobe bez radnog staža radi lakšeg pronalaska sljedećeg posla

Mjera bi se trebala provoditi najmanje godinu dana, a time bi i iznos sufinanciranja trebao biti viši.

7.1.4. Malim i srednjim poduzetnicima i udrugama trebalo bi omogućiti zapošljavanje volontera na godinu dana (naknada 1.600 kuna na mjesec)

Cilj je te mjere edukacija nezaposlenih osoba u obavljanju određenog posla i stvaranje mogućnosti rasta i razvoja poduzetnika/udruge kako bi nakon isteka roka volontiranja mogao volontera primiti u radni odnos. Također, preporučljivo je mjeru vezati za stjecanje radnog iskustva kao što se u državnoj administraciji veže za polaganje stručnog ispita.

7.1.5. Poticanje i korištenje rada za opće dobro kao uvjeta za primanje određenih iznosa i naknada za socijalno ugrožene skupine

Radno sposobne osobe korisnike socijalne pomoći treba uključiti u programe društveno korisnog rada za zajednicu u kojoj žive putem suradnje s udrugama ili ostalim neprofitnim organizacijama. Treba definirati broj sati rada adekvatan primljenom iznosu. Mjeru bi trebalo primjenjivati samo za radno sposobne korisnike socijalne pomoći.

7.1.6. Mjera za održavanje aktivnosti tražitelja posla – kratke edukacije, redovito informiranje o stanju na tržištu rada, organiziranje inkubatora za ostanak na tržištu rada (rad ograničen broj sati na godinu uz naknadu)

Treba unaprijediti postojeću suradnju HZZ-a, CZSS-a i udruga radi informiranja o postojećim aktivnostima, izrade zajedničkih programa i aktivnosti te osiguravanja sredstava u mjerodavnim ministarstvima za tu vrstu aktivnosti. Dio aktivnosti treba provoditi na terenu radi bolje dostupnosti ciljanim skupinama.

7.1.7. Sufinanciranje zapošljavanja zaposlenih osoba u otkaznom roku nastalome na temelju poslovno uvjetovanog otkaza, koje su kod prethodnog poslodavca bile zaposlene najmanje 12 mjeseci na neodređeno vrijeme

Učinak navedene mjere višestruko je koristan. Poslodavci dobivaju potporu za zapošljavanje osobe koja dolazi iz radnih procesa i može odmah pružiti očekivani radni učinak, a sufinanciranom se radniku nudi kontinuitet radnog staža te izbjegavanje dolaska na evidenciju nezaposlenih osoba i ulaska u fazu dugotrajne nezaposlenosti.

7.1.8. Sufinanciranje zapošljavanje osoba sa otežanim faktorom zapošljivosti

Prvenstveno se misli na mogućnost sufinanciranja ne samo osoba s invaliditetom već i osoba sa otežanim faktorom zapošljivosti (osobe s tjelesnim oštećenjima i dr. osobe koje imaju otežan faktor zapošljivosti).

7.2. Prijedlog novih lokalno specifičnih mjera za povećanje zapošljavanja

7.2.1. Olakšice u obliku manjih davanja državi za određeni godišnji fond sati osoba koje rade povremeno

Cilj je te mjere prijavljivanje radne snage koja radi sezonske poslove kod vlasnika OPG-a (rad za nadnicu), što će smanjiti rad na crno i povećati prihode u proračunu i JLS-u i državi.

7.2.2. Jednostavnije evidentiranje sezonske radne snage

Evidentiranje sezonske radne snage može se pojednostavniti tako da se izrade dozvole (slično biljezima, markicama) koje radnici dobivaju za svaki dan odrađen kod poslodavca uz pečat kojim se identificira poslodavac. Nakon završetka sezone radnik odlazi u poreznu upravu/HZZO/HZMO ili neki drugi subjekt gdje se evidentira njegov radni staž i poslodavac tereti za plaćanje davanja državi. Bilo bi dobro da ta davanja budu fiksna (fiksni postotak davanja) za poslodavca. Ta mjera pridonosi i smanjenju sive ekonomije, a sezonskoj radnoj snazi omogućuje uvjete za ostvarivanje mirovine i smanjuje broj korisnika socijalne pomoći kada dođu u stariju dob.

7.2.3. Proširenje popisa poslova koji se mogu obavljati kao domaća radinost

Postojeći popis djelatnosti koje se mogu obavljati kao kućna radinost treba proširiti i na poslove vezane za poljoprivredu (ruralni razvoj) za osobe koje imaju male obradive površine, ali intenzivnim uzgojem visoko profitnih kultura mogu osigurati dodatne prihode dugotrajno nezaposlenim osobama i umirovljenicima s minimalnim mirovinama.

7.2.4. Popularizacija rada u skraćenom radnom vremenu, povremeno zapošljavanje, rad od kuće

Putem suradnje HZZ-a, CZSS-a i udruga treba raditi na popularizaciji zapošljavanja sa smanjenim radnim vremenom, rada od kuće ili obavljanja povremenih poslova putem ugovora o djelu - organizacijom radionica, predavanja, promocijom (plakati, oglasi u medijima, emisije na radiju i TV-u) za posloprimce i poslodavce.

7.2.5. Povećanje kapaciteta lokalnog partnerstva za zapošljavanje

Treba uspostaviti bolju koordinaciju između svih sudionika na tržištu rada u provedbi mjera i aktivnosti na svim razinama usmjerenima nezaposlenim osobama.

7.2.6. Više rada na terenu, među korisnicima, radi bolje dostupnosti informacija, usluga i smanjivanja troškova – naglašeno u ruralnim područjima

Više rada na terenu, među nezaposlenim osobama i poslodavcima, radi bolje dostupnosti informacija, usluga i smanjivanja troškova – naglašeno u ruralnim područjima. Treba stvoriti uvjete koji bi nezaposlenima omogućili bolju informiranost o radu na terenu (putem info-pultova, odlazaka na teren i dr.)

7.2.7. Omogućavanje rada u kućnoj radinosti u nepunom radnom vremenu za osobe koje nisu osigurane po drugoj osnovi

Ta bi mjera bila osobito korisna pri poticanju zapošljavanja osoba u ruralnim područjima. Osigurala bi obavljanje domaće radinosti i nezaposlenim osobama, ali u nepunom radnom vremenu, primjerice, najmanje 2 sata na dan, čime bi im se omogućilo da osobnim radom plaćaju doprinose za mirovinsko osiguranje.

Odobrenje za obavljanje domaće radinosti i sporednog zanimanja mogu dobiti osobe koje su već u radnom odnosu ili su umirovljenici, s ciljem dopunjavanja kućnih prihoda.

Međutim, nezaposlene se osobe ne mogu koristiti tim oblikom rada jer su, kao i obrtnici, prema propisima o mirovinskom osiguranju, obvezne plaćati doprinose za puno radno vrijeme.

Na popisu proizvoda koji se mogu izrađivati u kućnoj radinosti uglavnom su oni koji se mogu izraditi „samo ručnim radom“.

Takav bi se oblik „samozapošljavanja“ u ruralnim područjima mogao primijeniti pri izradi suvenira i ostalih tradicionalnih proizvoda (zlatovez, lutke, platneni proizvodi, torbice s nacionalnim motivima od prirodnih materijala i sl.). Izradom takvih proizvoda uglavnom se bave žene bez obrazovanja ili s nižim stupnjem obrazovanja koje su svoja znanja i vještine stekle u obitelji prenošenjem „s koljena na koljeno“. Uz to, riječ je o osobama koje su najčešće vezane za kuću i malo seljačko gospodarstvo koje podrazumijeva i obavljanje ostalih „kućanskih obveza“ (obrada zemlje, hranjenje stoke i sl.) pa je mogućnost izrade tih predmeta ograničena na 2-3 sata na dan.

Problemi se pojavljuju kada navedene osobe žele „registrirati“ domaću radinost. Naime, kako je uglavnom riječ o nezaposlenim osobama ili osobama koje zbog životne dobi još nisu ostvarile pravo na mirovinu, a nisu osigurane po drugoj osnovi, zbog propisa o mirovinskom osiguranju takvu domaću radinost mogu obavljati jedino **u punom radnom vremenu**. Time su ujedno obvezne plaćati doprinose za mirovinsko osiguranje, što je nemoguće jer prihodima od prodaje izrađenih predmeta to ne mogu podmiriti.

Stoga bi trebalo mijenjati propise o mirovinskom osiguranju ili domaću radinost razlikovati od sporednog zanimanja tako da ih se smatra dvama različitim oblicima rada, za koje vrijede i drugačija pravila. To bi, naime, značilo sljedeće.

- Obavljanje sporednog zanimanja, odnosno pružanje usluga kao sporednog zanimanja tada može ostati u postojećem „zakonskom tretmanu“ kao rad koji će obavljati osobe koje su osigurane po drugoj osnovi (već zaposlene osobe i umirovljenici)
- **Obavljanje domaće radinosti može se omogućiti i nezaposlenim osobama, ali u nepunom radnom vremenu** (primjerice, najmanje 2 sata na dan), kako bi osobnim radom mogli plaćati doprinose za mirovinsko osiguranje.

Sadašnje ograničenje u propisima vezanima za mirovinsko osiguranje mnogim osobama (uglavnom ženama na selu) onemogućuje da na ovaj način riješe problem samostalnog stjecanja prihoda.

Među mogućnostima se navode i: smanjenje doprinosa za takav oblik rada ili sufinanciranje dijela doprinosa (jedan dio plaća osoba koja obavlja kuću radinost, a drugi dio neka institucija. No, njezino će uključivanje u takav oblik potpore biti veoma teško ili gotovo nemoguće ostvarivo. Upravo je zbog sumnje u pronalazak takve institucije spremne na potporu prednost dana prvom prijedlogu.

7.2.8. Sufinanciranje stručne prakse za studente koji pripremaju diplomski rad - sufinanciranje poslodavaca koji će ih primiti na šestomjesečnu praksu

Za provedbu te mjere treba osigurati suradnju između sveučilišta i veleučilišta i poslodavaca. Kako bi se podigla razina kvalitete diplomskih radova, bilo bi preporučljivo da oni, uz teoretski aspekt (koji uključuje znanja koja studenti steknu tijekom studiranja) ima i praktični dio (primjenu stečenih znanja na konkretne situacije u praksi vezane za temu diplomskoga rada – kod gospodarstvenika, u institucijama ...). Time bi svaki diplomski rad postao specifičan i jedinstven.

Korist te mjere možemo promatrati s nekoliko gledišta.

- Studenti bi za vrijeme provedeno kod poslodavca tijekom izrade diplomskog rada doznali što ih očekuje nakon završenog studija.
- Tijekom boravka kod poslodavca osvijestili bi moguću primjenu svojih znanja (otkrili bi u kojim su područjima njihova znanja najcjelovitija i koji su im dijelovi zanimanja najprivlačniji).
- Poslodavci bi mogli procijeniti znanja, vještine i ambicije studenata, što bi im omogućilo lakši izbor diplomiranih osoba koje će primiti u radni odnos za odrađivanje pripravničkog staža ili poslije u radni odnos na neodređeno vrijeme (time se uvelike smanjuje vrijeme koje visokoobrazovane osobe provode na evidenciji HZZ-a).
- Na taj se način postiže povezivanje obrazovanja, znanosti i gospodarstva, što može pridonijeti bržem i efikasnijem zapošljavanju.

Pri provedbi mjera mogu se poduzeti i ove aktivnosti:

- „dan otvorenih vrata sveučilišta i veleučilišta“ za gospodarstvenike na kojemu će ih upoznati s brojem studenata čije je studiranje pri kraju, odnosno koji trebaju izraditi diplomski rad

- iskazivanje interesa gospodarstvenika za pojedine teme, odnosno određene aspekte zanimanja (ponuda tema koje će se dati na izbor studentima i fakultetu)
- usuglašavanje teme za diplomski rad između studenta, mentora (za diplomski rad na sveučilištu/veleučilištu) i gospodarskog subjekta koji će ga primiti na stručnu praksu.

7.2.9. Sufinanciranje praktičnog rada učenika i studenata tijekom školovanja i studija - sufinanciranje gospodarstvenika koji će učenike i studente primati na praktični rad ili vježbe tijekom školovanja, odnosno studiranja

Pri provedbi te mjere treba osigurati suradnju između škola, sveučilišta i veleučilišta te poslodavaca, kako bi se teorijska znanja stečena tijekom školovanja i studiranja upotpunila s praktičnim znanjima koje će učenici i studenti steći kod poslodavca.

Treba razmisliti i o otvaranju tzv. učeničke i studentske radne knjižice za učenike i studente koji budu željeli „raditi“ tijekom školovanja, odnosno studija. Vrijeme provedeno kod poslodavca priznat će im se u satnicu praktične nastave, a pri prijavljivanju na natječaje za posao tom će radnom knjižicom moći dokazati „radno iskustvo“, odnosno stjecanja dodatnih vještina i kompetencija, uz one stečene redovitim školovanjem.

Time se učenicima i studentima omogućuje da steknu praktična znanja, a poslodavcima da učenike i studente tijekom praktičnog rada usmjere na ciljana znanja i vještine koje su im potrebne. Selekcija potencijalne radne snage provodi se već tijekom školovanja (a ne poslije na HZZ-u). Poslodavci će moći osposobiti kadrove koje će zaposliti odmah nakon završenog školovanja jer će oni već tijekom školovanja i studiranja praktičnim radom steći posebna potrebna znanja i vještine.

7.2.10. Sufinanciranje stručnog osposobljavanja

Riječ je o sufinanciranju poslodavaca koji na stručnu praksu ili osposobljavanje prime osobe koje se pripremaju za bilo koji oblik osposobljavanja (programe osposobljavanja prema HZZ-u, u sklopu različitih projekta) ili se pripremaju za polaganje stručnog ispita (državnoga stručnog ispita, stručnog ispita za agenta posredovanja u prometu nekretnina i sl.) sukladno pozitivnim propisima, a nisu nužno vezani za prethodni uvjet radnog iskustva.

⇒ To je slično mjeri koju HZZ već provodi, ali je novi prijedlog proširiti je i na primjere koje nisu obuhvaćeni mjerama HZZ-a.

7.2.11. Motiviranje i poticanje poslodavaca (javni, privatni i civilni sektor) za primanje učenika i studenata na obavljanje stručne prakse

Zbog nedostatka stručnih znanja i vještina poslodavci bi trebali sufinancirati mentore učenika i studenata na praksi.

7.2.12. Povezivanje lokalnog tržišta rada s obrazovnim ustanovama

Obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje danas je vrlo dinamičan dio obrazovnog sustava i zahtijeva konstantan i aktivan odnos svih sudionika toga procesa, zbog čega je potrebno usklađivanje obrazovnih programa s potrebama lokalnog tržišta rada.

7.2.13. Sufinanciranje troška čuvanja djece

Učinak te mjere koristan je jer neke nezaposlene osobe (uglavnom žene) ne mogu prihvatiti zapošljavanje ili dodatno obrazovanje jer nemaju riješen problem čuvanja djece (najčešće su nakon prestanka radnog odnosa zbog financijskih razloga djecu ispicali iz vrtića). Mjera bi imala i učinak dodatnog zapošljavanja nezaposlenih odgajateljica zbog povećanog broja djece u vrtićima.

7.2.14. Financiranje troškova preseljenja

Osobi (i članovima njezine obitelji) koja prihvati posao u nekome od iznimno deficitarnih i bitnih zanimanja u Osječko-baranjskoj županiji sufinanciraju se putni troškovi i troškovi prijevoza stvari. Tom bi se mjerom osobe iz drugi dijelova Republike Hrvatske moglo potaknuti na preseljenje u OBŽ, ali i motivirati preseljenje osoba iz nekih dijelova OBŽ-a u druge u kojima postoji potreba za određenim deficitarnim zanimanjem. Kako bi se izbjegla zloraba te mjere bitno je uvođenje kriterija minimalne udaljenosti od 40 km između prethodnoga te novog prebivališta osobe koja se seli zbog radnog mjesta.

8. RADNA SKUPINA

Već je u projektu naznačeno da radna skupina mora biti sastavljena od svih lokalnih sudionika na tržištu rada. U skladu s tim, nakon održane uvodne konferencije provedeno je animiranje lokalnih sudionika, a radna je skupina sastavljena od predstavnika sljedećih institucija.

1. Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Osijek – Snježana Babić i Josipa Weber
2. Osječko-baranjska županija, Agencija za razvoj – Domagoj Čavar
3. Centar za poduzetništvo Osijek – Darija Krstić
4. Poduzetnički inkubator BIOS d.o.o. Osijek – Ivo Koški
5. Udruženje Baranja Bilje – Jasna Petrović, Anita Andrašek Mihaljević i Milorad Nenadović
6. Proni centar Osijek – Sanja Vuković Čović, Irena Mikulić i Milica Milosavljević
7. Pučko otvoreno učilište Osijek – Ivona Tevelly, Sonja Novak i Jasenka Denin
8. Pučko otvoreno učilište Obris – Jadranka Krmpotić
9. Sveučilište J.J.Strossmayera u Osijeku Ekonomski fakultet Osijek – Anamarija Delić
10. Elektrotehnička i prometna škola Osijek – Mato Filaković
11. Hrvatska udruga sindikata ured Osijek – Anto Bošnjak
12. Regionalna razvojna agencija Slavonije i Baranje d.o.o. Osijek – Gordana Stojanović
13. Hrvatski zavod za zapošljavanje PS Osijek – Marija Koški, Miroslav Vanek i Igor Arežina
14. Hrvatska udruga poslodavaca Reg. ured Osijek – Dušanka Miščević i Ivan Sarić

Održano je ukupno 10 radnih sastanaka. Prvi je radni sastanak održan 18. travnja 2011. godine. Na njemu je članovima prezentiran projekt Umrežavanje, obrazovanje i podizanje konkurentnosti za više boljih poslova te su im predstavljene obveze vezane za anketu poslodavaca. Drugi je sastanak održan 17. svibnja 2011. godine. Članovima je prezentiran nacrt ankete poslodavaca i mjere aktivne politike zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu. Na trećem radnom sastanku, održanome 13. lipnja 2011., članovima su predstavljene izvješće o anketi poslodavaca, Preporuke za poboljšanje sadašnjih mjera Aktivne politike tržišta rada te izrada novih mjera i poboljšanje kapaciteta HZZ-a za programiranje, provedbu, praćenje i evaluaciju mjera APTR-a prema projektu PHARE 2005. Četvrti sastanak, na kojemu su članovima prezentirani Analiza ankete poslodavaca i nacrt sadržaja preporuka za lokalno specifične mjere za zapošljavanje, održan je 12. rujna 2011. Na ostalim sastancima radnih skupina (peti je sastanak održan 26. rujna, šesti 13. listopada, sedmi 26. listopada, osmi 10. studenoga, deveti 29. studenoga i deseti 13. prosinca 2011. godine) članovi su raspravljali o preporukama za lokalno specifične mjere za zapošljavanje. U skladu s tim i sa svojim zaduženjima (iz područja rada institucija iz kojih dolaze) dostavljali su potrebne podatke, a sve u svrhu što kvalitetnije napravljenih preporuka.

9. ZAKLJUČAK – kratki sažetak

Kako bi preporuke za lokalno specifične mjere zapošljavanja u Osječko-baranjskoj županiji bile što kvalitetnije, partneri na projektu i članovi radne skupine htjeli su na jednome mjestu sažeti sve bitne informacije vezane za zapošljavanje.

Stoga su preporuke podijeljene u 10 poglavlja, koje ukratko navodimo. U uvodu dokumenta ukratko su navedene osnovne informacije o projektu Umrežavanje, obrazovanje i podizanje konkurentnosti za više boljih poslova (partneri, glavni zadaci projekta i dr.) te razlozi o potrebi donošenja preporuka za lokalno specifične mjere zapošljavanja. U poglavlju koji se odnosi na pravni okvir i stratešku usklađenost ukratko su navedeni svi bitni dokumenti koji služe kao podloga za donošenje preporuka (primjerice, Zajednički memorandum o prioritetima politika zapošljavanja – JAP, Zakon o regionalnom razvoju, Županijska razvojna strategija i dr.). Treće poglavlje sadržava kratku analizu stanja Osječko-baranjske županije koja uključuje i obrte i poljoprivredna obiteljska gospodarstva. Analiza tržišta rada navedena je u četvrtom poglavlju, a uključuje ekonomski aktivno stanovništvo, nezaposlenost, ponudu i potražnju radne snage i dr. Na internetskoj stranici koja je izrađena tijekom projekta www.lokalnemjere.eu nalazi se cjelovita analiza ankete poslodavaca a u petom su poglavlju ukratko navedeni neki zaključci analize. Šesto poglavlje donosi sažetak mjera iz nacionalnog plana za zapošljavanje za 2011./2012. godinu u mjerodavnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te lokalne mjere koje provodi Osječko-baranjska županija putem svojeg upravnog odjela Agencije za razvoj. Sedmo je poglavlje posvećeno samo preporukama, odnosno mjerama koje obuhvaćaju poboljšanje postojećih mjera aktivne politike zapošljavanje te prijedlog novih lokalno specifičnih mjera za zapošljavanje. O sastavu radne skupine i sastancima piše se u osmom poglavlju, a deseto se poglavlje odnosi na prilog koji sadržava već navedenu analizu ankete poslodavaca.

Bitno je naglasiti da će taj dokument – preporuke za lokalno specifične mjere - biti poslan mjerodavnim nacionalnim institucijama (Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, Središnjoj službi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje) i svim članovima lokalnog partnerstva za zapošljavanje Osječko-baranjske županije.

Izrada lokalno specifičnih mjera poticanja zapošljavanja značajna je posebno za one županije koje zaostaju u ekonomskom razvoju za drugim područjima RH ili imaju veću stopu nezaposlenosti od prosječne stope u RH. Međutim, za provođenje ovih mjera potrebno je osigurati financijska sredstva kroz državni proračun ili stvaranjem lokalnog (regionalnog) Fonda za financiranje lokalno-specifičnih mjera poticanja zapošljavanja u koji sredstva mogle osiguravati jedinice lokalne uprave i samouprave (npr. preusmjeravanjem određenog postotka prireza) i sama županija.

Projekt financira Europska unija

Delegacija Europske unije u Republici Hrvatskoj

Trg žrtava fašizma 6, 10000 Zagreb

Tel: +385 1 4896 500

Fax: +385 1 4896 555

E-pošta: delegation-croatia@ec.europa.eu

**Hrvatski zavod za
zapošljavanje
Područna služba Osijek**

Kneza Trpimira 2
31000 Osijek

Tel: +385 31 252 500

Fax: +385 31 201 375

E-pošta:

osijek@hzz.hr

**Hrvatska udruga
poslodavaca
Regionalni ured Osijek**

Gajev trg 6
31000 Osijek

Tel: +385 31 251 012

Fax: +385 31 251 013

E-pošta:

hup-osijek@hup.hr

**BIOS Poduzetnički
inkubator d.o.o.**

J.J. Strossmayera 341
31000 Osijek

Tel: +385 31 209 955

Fax: +385 31 209 956

E-pošta:

uprava.bios@gmail.com

**Udruženje za mir i ljudska
prava BARANJA**

Petefi Šandora 78
31327 Bilje

Tel: +385 31 750 892

Fax: +385 31 750 892

E-pošta:

baranja@inet.hr

**Pučko otvoreno učilište
Osijek**

Lorenza Jägera 6
31000 Osijek

Tel: +385 31 212 806

Fax: +385 31 212 805

E-pošta:

uciliste-osijek@os.t-com.hr

Europska komisija je izvršno tijelo EU

„Europska unija ima 27 država članica koje su odlučile postupno povezivati svoje znanje, resurse i sudbine. Zajedno, tijekom razdoblja proširenja u trajanju od 50 godina, izgradile su zonu stabilnosti, demokracije i održivog razvoja, istodobno zadržavajući kulturnu raznolikost, toleranciju i slobodu pojedinca. Europska unija je predana dijeliti svoja postignuća i vrijednosti s drugim zemljama i ljudima izvan svojih granica.“

Ova publikacija je izrađena uz pomoć Europske unije. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područne službe Osijek i ni na koji način ne odražava službena stajališta Europske unije.